

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.»
FICHTE.

PREȚUL ABOAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
autoritățile sătești 300
instituții particulare și de stat. 400
Iar dela 500 de lei în sus, pentru eprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA”
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16.

BUGUREȘTI, 1 DECEMBRIE 1929

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16

ANUL IX, Nr. 302
Apare în fiecare Duminică

Cum îi lași, îndată iau câmpii

A fost destulă zarva făcută în primăvara acestui an, că la Teatrul Național din București se desfășoară bucați de teatru necuvincioase, care departe de a fi bucați pentru cultivarea sufletului național, mai rău îi strică. De unde Teatrul Național, de aceea se numește «Național» și de a ceea e făcut cu banii dașdilor noastre, ca să facă bună treabă de îndrumare sănătoasă a sufletului, de fapt, după cum s'a arătat atunci, prin larga descurătură care a urmat, se abate din chemarea pe care o are și degeaba mai este hrănit cu banii țării.

Gâlceava a fost destulă atunci, mai cu seamă după ce însuși Ministrul Școalelor a luat cuvântul în Senat, în chestiunea aceasta și a înfierat felul cum se lucrează la teatrul Național din București și a luat măsura ca școlarii să nu se mai ducă la teatrul la care se dau bucați atât de ticăloase. Ai fi zis că, după toate acestea, trebuie să se fi făcut o îndreptare și că, pe viitor, nu se mai face ce s'a făcut. Se vede că și Ministerul Școalelor a socotit așa, fiindcă am citit știrea dată de el în ziare că a ridicat măsura prin care se opreau școlarii de a călca la desfășurarea bucaților Teatrului Național din București.

Dar abia s'a dat această slobodzenie și, iată, citim că Teatrul Național din București din nou s'a întors la vechile lui păcate. După cum citim în destăinuirile pe care le face ziarul «Universul» (21 Noembrie a.c.), prin condeiul vâjnosului său redactor d. R. Șeișanu, care și astăzi primăvară a înfierat aspru cele ce se făptuiesc la Teatrul Național din București, iar s'a început la acel teatru cu jucarea lucrărilor scârboase. Citim acolo că Teatrul Național are acum și un colț mai dosnic pentru jocurile sale, căruia îi zice «studio» și că acolo se desfășoară înaintea privitorilor bucați și mai scârboase decât cele de pe scena cea mare; că, în acest «studio», s'a jucat acum de curând, ceva și mai scârnav decât ce s'a jucat până acum și care a stârnit turburarea de astăzi primăvară.

Mare comedie cu oamenii aceștia! Ce-o fi cu ei, dacă una-două, neresc tot la stări din casele de desfrâu? Or fi lucrurile acestea atât de dulci, de le place să vadă și să arate și altora numai de acestea?

Dacă da, dacă au așa gusturi, n'au decât să facă aceasta pe proprie socoteală. Facă-și casele lor locașuri de desfrâu; vadă și gustă dacă e frumos să intre astfel de apucături în familiile lor; încere prin ei înșiși, dacă le place să și vadă nevestele și fiicele în stări pe care le dau pentru vederea altora.

Dar ce au să-și facă astfel de gusturi cu banii țării, care, fără îndoială, când îi plătim din greu ca dașdii ale țării, nu le plătim pentru astfel de scârnavii. Teatrul Național nu poate fi înțeles pentru împlinirea gusturilor unor oameni cu poște stricte. Iar dacă oamenii le au, îi privește, Golească și punga pentru a-

ceasta, ca pentru orice gust are cheva. Dar banul obștii nu poate fi întrebuințat de cât în spre ține folositoare obștii.

Cași cum nu ar fi în țară destulă stricăciune, cași cum nu s'ar vedea foarte des din ziare stricarea căminurilor din poftele nesăbuite ale desfrântului; cași cum lumii ar mai trebui să-i mai dai îndrumare în astfel de mărșăvii, — un așezământ înființat și ținut cu bani scumpi pentru curățirea și înălțarea gustului oamenilor, vine să mai strice și el ce a rămas ne stricat?

Chestiunea aceasta ne arată însă cât de greu se face binele. De nevoie, Teatrul Național, după scuturătura de astă primăvară s'a mai oprit în loc. Numai pentru o clipă însă. Dar îndată ce s'a simțit slobod, îndată ce a simțit că a trecut furtuna, hai, mă, iar la ale noastre! Și așa oamenii au venit iar la gusturile lor, iar pentru că să nu-i mai supere lumea ori ca să mai cerce să vadă de merge, au pornit-o cu jocurile deochiate mai întâi la studio, la loc mai ferit. Dar iată că s'a aflat și de acolo și a urmat îndată alarma «Universului».

Nu sunt lăsați în pace domnilor să-și vadă de gusturi nici la «studio».

Dar punem și noi întrebarea: Oare de asta îi zice «studio», ca să-și facă oamenii orice gusturi după pofta inimii? Unui locaș, unei încăperi, unei despărțiri dintr-o casă oarecare, dacă îi zice «studio», ne închipim că trebuie să se facă în ea studiu. Cuvântul studio n'o fi însemnând nici gârgăuni, nici sticleți, nici tăvăleală în norol, nici destrăbălare, ci trebuie să însemne ceva înrudit cu cuvântul studiu, care înseamnă, pe românește, învățătură. Dacă am deschide un dicționar, ca să vedem ce-o fi însemnând acest cuvânt, suntem îndreptățiți să osă ne spuie că e vorba în el de ceva închinat studiului. Ba chiar ia să ne ostenim și să punem mâna pe un astfel de dicționar. Iată-l, îl găsim într-un dicționar englez și-l vedem dat pe franțuzește cu însemnarea de atelier artistic, va să zică odaie în care un meșter de sculptură sau de pictură sau cântare sau și de orice artă își săvârșește lucrul său. Deci tot treabă de muncă cu învățătura, în cordare, silință, pentru a împlini ceva în ramura sa.

Dacă este așa, ce loc are atunci scârboșenia desfrântului ca să fie pusă în fața oamenilor? În acest atelier de pregătire, până a nu eși cu bucată pe scena cea mare, astfel de pregătiri se fac, ca să se dea în fața lumii?

Mare bătaie de joc de banul obștii este în țara asta și numai decât trebuie strigat împotriva, că o clipă ce-i, scapi din ochi, oamenii îndată dau în nerușinări. Dar dacă este așa, ce nevoie mai este la teatru de astfel de oameni? Alții nu se găsec?

Arhim. SCRIBAN.

▼▼▼▼

Hora la sate

„Țigăneasca”.

Românii bănățeni din Serbia

Tratatul de alianță între România și Jugoslavia s'a ratificat în ziua de 16 Noembrie a. c. Schimbul de documente s'a făcut între d-nii: G. Mironescu, ministru de externe și Ciolac Antici, ministru Jugoslaviei. În luna August a. c. la Belgrad s'a ținut o conferință cu privire la drepturile ce se cuvin Românilor bănățeni de sub sârbi, în urma împărțirii Banatului românesc. Punctul de vedere român a fost susținut, cu foarte multă căldură națională de către eruditul istoriograf al Bisericii românești, de d. Silviu Dragomir, profesor, la Universitatea din Cluj.

Dezbaterile acestei conferințe au fost întrerupte fără motive serioase.

Dela 1918, încoace, între noi și sârbi s'au dus nesfârșite tratative cu privire la clarificarea situației românilor din Banatul stăpânit de poporul sârbesc, fără vreun folos real pentru acești români asupriți de soartă. Delegații români, la conferința româno-sârbească dela Belgrad, ținută în această vară, au cerut—printre altele, ca: «Biserica română din Jugoslavia să rămână atârânătoare de episcopul din Caransebeș, iar biserica sârbească din România să atârne de episcopul sârbesc din Chichinda Mare. Având fiecare din cele două biserici dreptul de a-și desvolta organizația actuală, să se creieze pentru românii din Banatul atârniatului Iugoslaviei un organ de conducere bisericească, un consistoriu, în frunte cu un președinte care să fie un vicar-episcopal, supus episcopului român din Caransebeș». Mai dreptă cerință nici că se putea alta din partea delegației românești. Sârbi s'au arătat vitregi față de noi, cu toate că Românii au suferit atârniatului Iugoslaviei un organ de conducere bisericească, un consistoriu, în frunte cu un președinte care să fie un vicar-episcopal, supus episcopului român din Caransebeș. Mai dreptă cerință nici că se putea alta din partea delegației românești. Sârbi s'au arătat vitregi față de noi, cu toate că Românii au suferit atârniatului Iugoslaviei un organ de conducere bisericească, un consistoriu, în frunte cu un președinte care să fie un vicar-episcopal, supus episcopului român din Caransebeș.

«Până la această dată, păcura era întrebuințată numai la uns. Pe la anul 1802, orașul Genua din Italia a fost luminat cu petrol brut (păcură), însă cel dintâi oraș din lume care a fost luminat cu petrol distilat (rafinat), a fost București, la anul 1857, în împrejurările următoare:

«In vara anului 1856, d. T. Mehedinteanu, bancher și întreprinzător român se afla într-un oraș din Germania, la Francofort. La Offenbach, lângă Francofort, a găsit la un negustor niște lămpi care ardeau cu ulei de sist, scos din cărbuni de către un francez din Hamburg numit Noblet. Întorcându-se în țară, povestii la mai mulți oameni pricepuți și cu carte ce văzuse în țări străine. Atunci le veni ideea de a încerca să distileze păcura. Intr'adevăr, cu ajutorul lui Steege, farmacistul curții, după atunci a încercat într-un alambic de distilat flori, să distileze păcura scoasă de

Sârbi ne-au fost potrivnici. Când puterea turcească a împias pe Sârbi veniți din spre Adriatică în spre noi, pe Câmpia Merlelor, românii au fost alături de sârbi. Iancu Huniade a plecat într-o apărare a Belgradului, și atâția români au murit pentru cauza sârbească.

Unde este recunoștința?—Azi ce fac aliații noștri sârbi?

Închid bisericile românești și școlile din Banatul de sub stăpânirea sârbească. Ba mai mult pedepesc pe părinții români cari și trimit copii la noi să învețe carte românească, cu închisoare și cu amendă de 15 mii de dinari de fiecare: așa a reclamat consiliul județean din Timișoara către Ministerul nostru de externe. Halal de o așa alianță sârbească!

N. C. Munteanu-Muntmag

Prima lampă cu petrol (O sărbătorire)

În luna lui Decembrie, din anul acesta, se împlinesc 73 de ani, dela instalarea primei lămpi cu petrol distilat, pentru luminatul public al orașului București.

După cum ne arată gazeta «Propășirea», din Ploști, cu data de 10 Iunie, anul acesta, vom vedea că, încercările de distilare a păcurii, încep abia între anii 1853—1858, în Galiția, iar pe la 1858 în America, amândouă ținuturi foarte bogate în petrol.

«Până la această dată, păcura era întrebuințată numai la uns. Pe la anul 1802, orașul Genua din Italia a fost luminat cu petrol brut (păcură), însă cel dintâi oraș din lume care a fost luminat cu petrol distilat (rafinat), a fost București, la anul 1857, în împrejurările următoare:

«Steride, ginerile lui Păcură-țeanu, din pușurile dela Păcură-țeanu, din pușurile dela Păcură-țeanu.»

Lichidul obținut prin distilare era cu desăvârșire mai pre sus de uleiul de sist al lui Noblet, atât ca lumină și miros, cât și ca preț.

«Astfel că în toamna anului 1856, s'a prezentat la licitațiunea pentru luminatul orașului București, dând prețul de 356 lei vechi pentru o lampă pe an, pe când concurenții, care întrebuințau uleiul de rapiță, — iar când erau geruri mari, pe cel de nucă, care nu îngheța ca cel de rapiță —, oferă 600 lei vechi de lampă. Contractul cu d. Mehedinteanu a cărui ofertă se prezenta în condiții bune, fu încheiat cu sfatul orașnesc la 3 Octombrie 1856 și aveau să intre în execuție la 1 Aprilie 1857.»

«Deci, prin Decembrie 1856, s'a putut instala pe numele lui Martini Mehedinteanu, prima fabrică în România de distilat petrol, lângă Ploști, la Râșov între ape. Așa dar, în luna aceasta, se împlinesc 73 de ani dela instalarea primei distilări sistematice în industria petrolului din lumea întreagă și a primelor lămpi cu petrol distilat, pentru luminatul public al orașului București.»

Iată dar că București, joacă un rol foarte important în industria lămpilor amintite, așa că este nevoie ca și poporul întreg să știe aceasta.

Diac. V. FUSSU

Stăpân și Slugă

(Dela cărțile «Astrei»)

Mulți dintre românii noștri nu-și dau seamă nici acum, la unsprezece ani dela unire, că nu mai sunt slugi ci stăpâni în țara lor. Robia de veacuri a pus o pecete grea pe sufletul nostru, pecete ce pare că nu se șterge așa de ușor.

Românii au fost totdeauna în toate ținuturile țării cuvincoși cu străinii cari s'au pripășit printre noi. Nu ne gândim că azi n'ar mai trebui să fim cuvincoși. Și azi trebuie să ne purtăm omeneste cu toată lumea, să-i dăm fiecăruia cinstea cuvenită. Dar de aici și până la o purtare slugarnică cu străinii este o mare depărtare. Nu numai țării dar avem și domni cari spun și azi groților și baronilor unguri sau bogătașilor de alte neamuri: «Măria ta» și se pleacă înaintea lor până la pământ.

În multe părți vechii slujbași cari ne-au rămas dela unguri, dela nemți sau dela ruși sunt și azi ținuți în mai mare cinste de către popor decât slujbașii români. Străinii bogăți sau pe cari i-am apucat odată în slujbe mari chiar dacă azi nu mai au nici o slujbă sunt adeseori mai prețuiți de popor decât slujbașii români de azi. Altfel ne ridicăm pălăria și altfel vorbim până azi în fața străinului decât în fața românului.

E aceasta o moștenire rea și înșoșitoare din vremea robiei noastre, și trebuie să ne desbrăcăm de ea. Dregătorilor românești trebuie să le dăm toată cinstea, cel puțin cât le-am dat celor străine.

Ce am dat atunci nu numai din bunăcuviință, ci și din frică, trebuie să dăm azi din dragoste și mândrie națională.

Fiindcă în unele ținuturi românești veacuri de rând n'am avut slujbași diregători români și o răticire grea să se creadă că noi nu putem fi diregători așa de buni vrednici de cinste ca

străinii. Pentru că cunoaștem pe unul sau pe altul din sat, nu-i nici o pricină când acela ajunge la o slujbă că nu-l luăm în seamă ci să zicem: «Nu-l cunosc eu».

Toate neamurile slobode sunt conduse de oameni ridicăți din sânul lor. Când li disprețuim pe aceștia ne disprețuim pe noi înșine, dintre cari unii se ridică la locul de conducere sau de poruncă.

Mulți români fac și azi numai un lucru de mântuială ca și când ar lucra și azi pentru străini, nu pentru ei. Sluga mai ales, sluga rea dacă nu e ochiul stăpânului mereu asupra lui lucrează rău și puțin mai mult tândăleşte. Aproape fiecare om lucrează mai cu griji, mai bine, mai harnic pentru el, decât pentru străin. Altfel plivești grâul, holda ta și altfel a străinului. Și iată unii dintre noi lucrează și acum în moșia sa, în casa șă ca și când n'ar lucra pentru el ci pentru altul.

E și aceasta o moștenire rea, de pe vremea când eram slugi, nu stăpâni. Românii știa că partea cea mai bună a muncii sale o ia stăpânul și nu el și nu-l trăgea așa de tare inima la lucru.

Dar azi nu mai este așa. Astăzi tot ce agonisim tot ce câștigăm tot ce lucrăm, adaugă bogăția noastră, a țării și a neamului românesc. Nimic nu mai îngrăse pe alții din munca noastră. Birurile ce le plătim nu le mai dăm pentru o țară sau pentru un popor străin, ci pentru întărirea țării noastre. Deci stăpâni fiind azi trebuie să fim mai cruțători decât înaintea, mai harnici. Numai sluga cea rea ajungând stăpân în loc să agonisească mai mult mândrie națională. Și nici gând să se facă mai harnic și să lucreze mai pipăit, mai cu griji. Numai de țișan se spune că ajungând împărat mai întâiu pe tatăl său l-a spânzurat.

I. Agărbiceanu

Bărbierii s'au mai cumișit

De câte ori se adună bărbierii nu uită să ceară dreptul de a putea călca ziua Duminicii prin lucrul lor. Tocmai pentru că-știm că umbra după astfel de îngăduințe, noi citim totdeauna ce se face în adunările lor, pentru că să ne dăm seama dacă nu se face vreo îndreptare în sânul lor.

Ei de mult și-ar fi avut îndreptarea această cerere a lor, dacă nu le stăteau împotriva slujbașii lor și slujbașii ceilalți, ceva mai luminați, cu numele de «funcționari comerciali». Guvernele sunt prea slabe și de multe ori sunt gata să dea învoiri pentru fel de fel de încălcări, pentru că să aibă lumea de partea lui și să-i dea votul. Dacă nu era însă slujbașii mai mărunți, care sunt ceva mai mulți decât proprietarii bărbieri, drepturile Duminicii, ca zi a Domnului, de mult erau călcate.

Iată acum o nouă adunare a bărbierilor, e adevărat, nu a bărbierilor obișnuiți, ci a celor care încărliontează pieptănătura femeilor, așa ziii «coaliți de dame». Două zile și-au ținut adunarea lor în București, despre care citim în «Universul» dela 27 Noembrie a. c. Potrivit obiceiului nostru, am luat la citit și darea de seamă a acestor bărbieri, dar spre mirarea noastră n'am mai găsit cereri împotriva repausului duminical, cum se găsea la ceilalți bărbieri. Fiind

bărbieri și aceștia, urmau să ceară și ei la fel. Totuși nu numai că nu cer, ci ei singuri fac gură pentru ținerea în seamă a repausului din ziua Duminicii.

Aceasta înseamnă că au văzut și ei că nu merge și în loc să se mai lupte pe calea aceasta în care au destui potrivnici, au găsit cu cale că e mai bine să ceară cu toții ca repausul să fie ținut în seamă de toți. De fapt, de asta și cereau ei destăințarea repausului. Fiindcă unii nu-l ținneau, iar alții îl ținneau și perdeau, au zis că mai bine să fie cu toții slobodi. Văzând că aceasta nu se poate, cer acum singurul lucru cuminte: Toți să fie datori să fie repausul.

Așa da și aceasta o lăudăm și noi. Pe calea aceasta nu va mai fi ceartă cu slujbașii din negoț, care țin și ei adunări foarte des și nu se lasă, și care odată cu bărbierii pomeniți, au avut și ei o mare adunare la Roman, în care s'a tratat chestiunea și a repausului și a beției cele două bube cu care ei se luptă fără încetare.

Noi însemnăm cu părere de bine că bărbierii au ajuns la oarecare cumișire și și-au dat seamă că ce vor ei nu se poate. E mai bine să intre și ei la rândulială și la bună înțelegere cu toți slujbașii lor, pentru că așa va fi spre folosul și al unora și al altora.

N. Silureanu
Profesor Universitar

„Cina Impăratului“

«Fericit este cel ce va prânzi în împărăția lui Dumnezeu». Luca XIV—25.

Frate Creștine,

Din noianul frământărilor pământesti, din noianul grîjilor care ne urmăresc pas cu pas în viața aceasta, clipele se scurg încet, strecurându-se prin sîta vremii odată cu ele și viața noastră de călători ai acestui pămînt. Isvorul nesecat de învățături dătătoare de viață, curge prin lume, adoptînd inimile însetoșate, ale aceluia care alergă să guste din apa limpede pe care o găsim în sf. Evanghelie a Domnului și Dumnezeuului nostru Iisus Hristos. Unde este comoara suletilui nostru, unde este comoara împletită cu mîrgăritare, dacă inima noastră nu a gustat cel puțin o picătură din sublimele învățături ale sf. Evangheliei? Cîta freguzime nu dă florilor picătura de rouă, căzută peste noapte! Petalele lor și inima mirositoare, aduc mîrire Domnului în faptul dimineții, cînd lumina se luptă cu întunecul, cînd aurora se ivește la răsărit, făcînd loc razelor pline de viață ale Soarelui de primăvară. Picătura de rouă binefăcătoare este și cuvîntul Domnului plin de învățături pe care ni-l prilejuiește sînta Evanghelie din Cina Impăratului.

Frate Creștine,

Ascultă ce spune Domnul: «Un om oarecare a făcut o cină mare, la care chemase pe mulți și cînd totul era gata, a trimis slugile sale ca să-i vestească. Dar unul, a spus că a cumpărat moșie și se duce să-o vadă, altul că a cumpărat boi și vrea ca să-l încerce și altul că și-a luat femeie și nu poate ca să-lase pe ea.

Acestea au supărat pe Domnul casei și îndată a poruncit să să-i adune la masa sa pe săraci și nevoiași, schiopi și orbi». Două sunt învățăturile mai de capetenie pe care le putem desprinde din aceste cuvinte și anume:

La masa noastră să nu chemăm pe cei sătui și avuți, ci pe cei flămânzi și săraci, căci avuții care au tot ce le trebuie, sau că nu vin sau că își vorbesc derău la masa ta cînd vin, pe cînd săracii cu bucurie se ospătează din masa ta, pomenindu-ți neamul și rugîndu-se pentru sănătatea ta. Al doilea, învățăm că omul care a făcut masa este însuși Dumnezeu, masa este mîntuirea, la care tot neamul omenesc a fost și este chemat; bucatele date oaspeților la masă, sunt cele trei mari virtuți creștinești: «Credința, nădejdea și dragostea».

Fraților, Stăpînul cerului și al pămîntului ne cheamă la masă. Ospățul ce ni se prăgătește este așa de bun în cât cel ce va mîncă din el nu va flămânzi în veci și viu va fi în împărăția cerului. Domnul ne cheamă la masă și noi fugim, fără să ne gîndim că în mîna lui este viața noastră, fericirea și mîntuirea noastră. A trimis Domnul slugile sale ca să cheme la masă omenirea și ei au alergat mai întîi după grîjiile lumesti. Slugile sunt profeții și apostolii și dacă de ei nu a ascultat oaspeții

cei invitați, Domnul a trimis pe însuși Fiul său cel iubit, ca să le descopere mărirea și frumusețea cerului, iar să-tuții și avuții nu l-au ascultat, și l-au scuipat, l-au bătut și l-au răstignit, pironindu-l pe crucea de pe Golgota. Sângele care a curs picătură cu picătură, a curs ca să spele păcatele omenirii, a curs ca să spele murdăria sufletească în care zăcea omenirea de veacuri. În urma răstignirii lui, din ospățul cel nesfârșit au venit toate popoarele pămîntului, săraci și bogăți, păgîni de altă lege ca să se ospăteze să mînce din pâinea Dumnezeirii, care însă-nătoșează trupul și înalță sufletul și inima către sferile mai presus de Soare.

Frate Creștine,

Lumea este plină de deșertăciuni. În lume toate sunt schimbătoare, în lume toate trec, dar cuvintele Domnului nu trec niciodată; «pămîntul și cerul va trece, dar cuvintele mele nu vor trece niciodată». Dacă prin lume trece și viața noastră de o clipă, cînd ne vom duce dincolo în cea veșnică, acolo cînd vom fi în fața tatălui cereș, ce vom răspunde noi cînd știm că în tot ceasul ne chemă să ne ospătam din învățăturile Evangheliei sale? Încotro se vor rătăci privirile noastre atunci, cînd vom auzi glasul lui. «Veniți, binecuvîntații Părintelui meu... sau duceți-vă, dela mine blestemaților în focul cel veșnic... Ospățul este pregătît în orice clipă, numai voi, creștini ai pămîntului, mergeți de gustați și veți vedea cît de bun este. Lăsați grîjiile lumii, care sunt trecătoare, lăsați moșiele boii și femeile și mergeți la ospăț.

Pe fiecare dintre voi Domnul vă prînește cu bucurie. Nu arde sufletul vostru, nu svîcnește inima voastră după învățătura Domnului care stăpînește lumea și cerul? Cine este mai mare ca Domnul? Cine este cel ce a înfrumusețat cerul cu stele, pămîntul cu flori, cu ape și cu dealuri mîndre? Domnul cel ce le-a zidit și ne-a zidit. Prînzul lui este prînzul tuturor, Cina lui este mare și bogată și cei ce vor prânzi din cina lui nu vor flămânzi în veci și vor fi în împărăția Tatălui Cereș.

Amin.

Pr. Dom. I. Hiescu

Cea mai răspîndită foale pentru întreaga suflare românească este... CULTURA POPORULUI. Cuprinzînd articole de educație națională. Morală, Religioasă, Literară, Știință. NIMĂNUI NU TREBUE SĂ-I LIPSEASCĂ

Răvase Intime

Copilărie tristă.

Dragă Zoio,

Mă întreb, cu mult interes, despre bătrîna ta prietenă Ruxanda și vrei să știi dacă, după atîtea chinuri, după atîtea vicisitudini ale vieții tot mai trăiește, tot mai știe a le îndura cu atîta răbdare, cu atîta credință.

Da, da, trăește, trăește istovită de alergături și de jertfe pentru aproapele și pentru cultura poporului. Mîntea îi e mai limpede decît undele cristaline ale ișvoarelor, iar povestirile ei sînt farmec, te încîntă ca freamătul pădurilor, ca mormurul apei, ca adierea vînturilor, ca licărirea razelor de soare la asfințit.

Ce lemea încântătoare!

Eri am stat cu ea mai bine de două ceasuri în ceardac și mi s'a părut cît timpul își stînsese aripelile se oprise din aprigul lui sbor, numai c'a s'asculte ciripirile acestei rîndunele întârziate pe tărîmuri viforoase și reci.

Nu să vaită nu să plînge, nu cere doctorii leacuri pentru prelungirea vieții; iar moartea o așteaptă zămbind, o așteaptă ca p'o prietenă, cînd ar veni s'o ia și s'o ducă pe căile eterice, pe căile azurii ale cerului, pe căile imbetite de nori argintii tîviți cu aur și cu miliarde de safire, brilante și topaze.

Stă pe patul de lemn, acoperit cu scoarțe vechi pe cari se văd chenaruri minunate verzi, albastre civit, portocalii, roșii, și negre, le pipăie cu mîinile ei albe și moi ca aripelile de porumbel și pe ele înnumără și desiră parcă din lucrul de în meșit, deșiră, deșiră și povestește amintiri stîse, vechi, vechi, dar întipărite în inima ei, amintiri din copilăria ei tristă.

Eu ascult și mă'nchin și trag scănelul meu, aproape tot mai aproape, ca să nu pierd nici ea măcar o notă, nici măcar un suflu din această simfonie a unei vieți amar trăite, dar care văd că se va încheia în raze strălucitoare de glorie neperitoare, așa va rămîne pentru popor și pentru noi, Ruxanda.

Da, da, Zoio, viața lui face, cum zici tu, zînic o voină cerceta și cred că voină isbuti, voină scoate dela ea comori, comori da, căci comoara a fost această lemea pentru țara noastră.

Exemplu va fi nouă acum, exemplu și generațiilor viitoare. Ceace știm noi e nimic, alături de cea ce sper să descoperim din destăinuirile ei sincere și curate ca argintul.

Și povestește atîta de frumos... Și spun drept — că deși țîm lăgăduit — că țîi voi comunica tot ceea ce aflu de la ea, totuși nu mă simt în stare d'a reda totul așa de frumos, cum le îngrăit ea.

Curg din gura ei mîrgăritare. Ieri mi-a descris copilăria ei tristă și mi-a lăgăduit că — rînd pe rînd — imj va deșira șirul de mîrgăritare pe care eu d'atîta vreme vreau să-l adun — bob cu bob — și să țîi înfățișez înșiră p'un fir de mătase aurie sporit de pe fus, tors chiar de ea.

Deșir, înșir, boabă cu boabă; deșir, înșir — ascult la tot ce spune Ruxanda, șirul de cuvinte e prins după tactul greerașului, care cîntă, cîntă duos, sub pervazul ușii. Timpul ca și mine, ascultă, ascultă. S'a oprit din sbor, ea și noi toți, voește a lungi un termen, a asculta destăinuirile unei vieți duse în căi de lumină, în căi de iubirea aproapeului, de muncă și de abnegație.

S'a fost o fanfară de luptă a ceaștă viață ș'a cumă se tîngea ca para de opaiță, pierce ca un circuit ferice al unui curcubeu, după o groasă furtună.

Cu degetele, Ruscanda, urmă-

rește florile chenarului și suspinând îngână:

— Ei da; Viața noastră seamănă cu o candelă aprinsă de o mîna necunoscută, stînsă fără măcar a ști cu ce scop a fost aprinsă. Vrei a ști cine sunt, vrei a scormoni și cerceta culele ascunse ale inimii mele, a dovedi cum a fost copilăria mea, acum cînd viața mi-e povară și zilele înnumărate?..

Ei bine da, da, nu faci rău, vei afla lucruri interesante, duioase, triste unele, mizerabile înflame; teribile altele și tu vei alege, vei clasa vei navădi și țse jurubițele ce-ți voină încredința știi că vei lace o trîmbă de a carei lungime se va mira o lume; cu ea vei putea înconșura pămîntul și tot țîi va mai rămîne, vei putea din ea s'ajungi pînă la stele.

Și, ele, cari știi viața mea, o să tremure și mai mult de cît au tremurat de veacuri.

M'am născut la 1857 într'un orașel care — odinioară — a fost capitala acestei țări; iar azi e'n decadere și ruină. Părinții mei erau oameni d'o frumusețe uimitoare și d'o sănătate de fier. Mama era din neam boeresc, dar fiind rămasă orfană de mamă și intrată pe mîini de mamă vitregă, crescuse ca un trandafir plin de spini, crescuse între țigani.

Tata, neam de arnaut, era crud, dar vrenic; cinstit, cavalier și vecinic amantul fetelor de boer ș'al doamnelor din aristocrație. Viața între cei doi soți din această cauză era un martir, traiau certându-se, insultându-se

bătându-se ca orbeții. Totuși a-vură doisprezece copii, doi muriră și eu fiind întîia între frați, fusei martura la cele mai grozave și mai rușinoase scandaluri. Bunica mea, soacra mamei, căruia noi îi ziceam Butulica, era o mizerabilă, ea asmuțea pe tata și era veselă cînd vedea că el o'nhața la bătae. Arnautul, nu se'ndupleca nici la rugămînta nici la plînsurile noastre. Conșertul acesta șinistru, nu-mi iese nici acum din urechi. Biciful, funia udă, întinse pe spetele bieței mame, palmele plensite pe obraji de tata, spre satisfacerea bunicii, m'au făcut a rămîne în de carei lungime se va mira o lume; cu ea vei putea înconșura pămîntul și tot țîi va mai rămîne, vei putea din ea s'ajungi pînă la stele.

Cînd fugia d'acasă mama, bunica ne bătea pe toți, ne blestema că semănăm cu ea, mi-aduc aminte c'o ponegrea, ca s'o urăm și pe cea mai mică dintre surori a băga-o iarna'n zăpadă. Să crape, de ce s'a mai născut, striga Buta, iar noi cei patru c'atîși eram atunci, țipam de hăuia pămîntul, întindeam de surioara noastră, iar în bunica, asvărleam cu coceni. Cînd am scăpat fata ș'am adormit-o în copae, cei trei am ingenunchiat la sîntu Nicolae, i-am aprins candelă și ne-am rugat de el să ia pe zgrițuroaica de Buta și să ne redea pe măicuța noastră.

Cu bine Zoio, ce voină mai prinde de la Luxandra țîi voină mai scrie.

Baba Vișa

Amintiri din Mănăstire

Părintele Teofil

Pentru Lucreția

Cînd am pașit pragul crîngului, amurgul își lăsa umbra. Ultimile raze ale soarelui se scaldau în lacul ce adormise de mult.

— Ei bine, imi spuse prietenul meu de drum, căreia aceasta am bătut o de atîtea ori, cînd veneam mai des la mănăstire!

E he! Dar n'ai fost stareț prin meleagurile aistea!

— Nu! Inșă am avut un frate care s'a călugărit.

— Cum îl chema?

— Părintele Teofil, frumos flăcăiandru!

— Pacat! Dar cum s'a întâmplat?

— Iacă așa e omul, după ce învață mult s'apucă să se gîndească la însurătoare.

Cum? Păi așa e dat dela Dumnezeu!

— O fi!.. Apăi, nu știi ce s'a mai zic... Era în ultimul an la Teologie, — tatăl nostru spu-ne sătenilor:

— «Amu, voină avea bucurie mare, căci feciorul meu tare-i de treabă!»

— «Și se făcu el călugăr?»

— Da! Noi nu știam că un drac de letișcană, frumoasă și ea, îi furase inima de mulți ani.

— Era din satul vostru?

— Dela noi, fata unui boer ce-și avea conacul mai departe de casa noastră. Băiatul își termină studiile, merge la taica și-i spune:

«Taica, cred că a venit timpul să mă însor!»

— Bine copilul meu, alege-ți fata!

— E aleasă de mult tăicuță; Smaranda boerului Mihai.

— Se poate una ca asta, fătu meu?

Tu știi doar, cîtă vrajbă port acestui ciocoiu!

— «Mă voină, face călugăr și la casa ta n'am să sed!»

Taica, văzînd că cel ce trebuia să facă fata neamului nostru, apucă un drum potrivnic dorinții lui, se'nbolnăvi, zăcu greu vre-o lună apoi, în blestemul morții, își dădu obștescul slăsrîș.

«Pîn'ce nu mă vei chema să te iert, să nu-ți dai sulletul!»

Iar frate-meu, întră în Mănăstire și'n căți-va ani ajunse stareț.

Oh! Sărmanul aci își ispășea păcatul! Eu veneam des să-l văd, dar era trist și vorbea puțin.

— Își vedea de slujbă cu atîta sîrguință, încît cred că s'a dus în rîndul sînșilor!

— Fata boerului n'a plîns?

— Ce să plîngă! S'a măriat fără să se gîndească la el.

— Părintele Teofil alțase?

— Da, într'un tîrziu, — atunci s'a închinat și a grăit în murmur: «Dumnezeu să-i dea fericire!»

De-atunci slăbise mult.

Prin Sămbăta Patimilor, cînd m'am dus să-l văd, era în ghiara morții. În jur, călugării băteau metanii, iar deasupra capului, candelă pîlpăia cu-o lumină slabă.

L'am întrebat ce-l doare.

«Iată, imi zise, moartea își întinde giulgiul să-mi acopere trupul din țărână. Frate, să spui Smarandei că Părintele Teofil, ducе iubirea lui întreagă, pe tărîmul lui veșnic.»

— Doamne, așa a fost cum a spus Taica. Inaintea morții a strigat cu ultimă putere: Tatăl meu, iartă-mă!.. Apoi, cînd Domnul a luminat piatra din capul unghinului cu facla Fiului său; — s'a stîns.

Nici n'am simțit cînd am eșit din crîng. Cerul începuse să și culeagă lumina nopții strîngînd luceferii în taină, iar prietenul meu cu ochii'n lacrimi slăsrî.

«Așa a fos să fie. Cel de sus orînduiește viața omenească.»

Băiatul îi spuse:

Din ale lui Neculai Beldiceanu-tatăl

Neculai Beldiceanu-tatăl a fost fiul căminarului cu ace-lăși nume, din Preutești Județului Fălțiceni (fost Suceava).

Profesorul, arheolog și poet, era căsătorit cu frumoasa «Coana Aglaia», cum îi ziceam noi, fiica preotului învățător Gheorghe Lateș, din Rădășeni. Acolo l-am cunoscut, acum peste 40 ani trecuți.

Multe dintre poeziile dar mai ales delicioasele pasteluri ale lui N. Beldiceanu sunt cunoscute.

Poetul își adora soția. Totuși, ca mulți alți oameni de geniu, avea și el slăbiciunile lui. Umblînd după cercetări arheologice, pe la Stroești Băiceni, în jurul Cotnarilor, nu odată își uita datorile conjugale.

Muncitu-sa biata c. c. Aglaia ca să-l hotărăscă a-și părăsi păcatele, dar și de izbita unei eri numai vremelnice. Ueori, cerca să ia măsuri drastice: îl lăsa să guste amarul traiului de unul singur prin Iași, își lua copiii și venea la părinți, în Rădășeni. Atunci, poetul îi trimitea poezii, ca s'o înduioșeze.

De pe timpul acela, 1888—1890, mi-a dat răpăsoata soție necăjită copilele următoarelor trei poezii, despre care nu știu dacă se vor fi mai publicat sau nu.

Astăzi, cînd ambii soți sunt porniți în călătoria de veci, cred că pot să le dau la lumină.

Serafim Ionescu Fălțiceni

PRIN NORI

O nori!... cît sunteți de fericiți, Cînd voi călătoriți, În cele depărtate zări! Și cum aș vrea macar a mele oftări Să vă'nsolescă Pîn'la respintenea cerească. De sus, din înălțimile seninului, Pe aripa dorului și a chinului Cînd aș putea să plec, Să trec.

În lungul eterului Pe sub razele ochilor cerului, Pe d'asupra năzuințelor omenești Și să'nreb pe lucefărul c'eu abastru Trăește, ca un sihastru, Sub ce lopată

Iubirea'mi stă'ngrăpată?! Apoi, în dreptul pămîntului Să mă opresc pe coama vîntului, Acolo, unde se topește, În raze apuitoare, O floare

A cărel dragoste mă sfîrșește... S'o vă'l... să plîng, Cu-a mele lacrimi stelele să le sting, Să rămîna cerul orb și rece De întuneric, Și'n haosul pustiu Murind... nimic să nu mai știu!

NIC. BELDICEANU, (tatăl)

Vulpea, Lupul și Epurele

FABULA

Într'o pădure îndepărtată, își avea locuința o vulpe, un lup și un epure. Într'o zi lupul, veni la vulpe și o rugă dacă are, să-i da puțină mîncare, că e tare flămînd.

Vulpea, îi spuse că bucură-roasă iar da, dar n'are. Da să nu lase flămînd pe lup, vulpea îi spuse că îi va da în cursă un epure crud, dar cu o condiție că să se înfrupte și ea din el.

Cum lupul era flămînd, se învoi numai decît și plecă de se ascunde în marginea unei cărări.

Vulpea, lingîndu-se pe bot, plecă numai decît spre locuința epurelui. Cum ajunse aci, începu a striga pe epure.

— Acasă ești cumetriță?

— Acasă. Dar cine este!

— Eu cumetriță. Ce crede iubirea lui întreagă, pe tărîmul lui veșnic.

— Doamne, așa a fost cum a spus Taica. Inaintea morții a strigat cu ultimă putere: Tatăl meu, iartă-mă!.. Apoi, cînd Domnul a luminat piatra din capul unghinului cu facla Fiului său; — s'a stîns.

Nici n'am simțit cînd am eșit din crîng. Cerul începuse să și culeagă lumina nopții strîngînd luceferii în taină, iar prietenul meu cu ochii'n lacrimi slăsrî.

«Așa a fos să fie. Cel de sus orînduiește viața omenească.»

Băiatul îi spuse:

să se vadă sătul și să gînd ai trage o caecalma vulpei.

Ochind o cursă, pe care o pusesse un vîntor, făcu planul repede. Însfîrșit pe cărare, se vedea venind epurele cu vulpea. Cînd epurele ajunse în dreptul lupului, acesta îl înșfăcă de grumaz, trîntindu-l la pămînt.

Lupul, începu să infulce cu o poftă nebulă, din carnea fragedă a epurelui, iar vulpea,ședea de lături și se uita.

Dar ne mai putînd răbda îi zise lupului:

— Hei cumetre, or uitași promisiunea!..

— Ba nu cumetrișo, dar gustai să vadă dacă-i bună. Hai mai încolo din cărare, uite colo sub copacul acela.

Ajunșînd aci, lupul rugă pe vulpe, să așeze nișel frunzele cu picioarele, ca să poată fi patul bun după dejun. Dar vulpea nimerind cu picioarele în cursă, se prinse acolo.

Lupul mîncă tot epurele singur și plecă, iar vulpea, fu împușcată de vîntor și tăbăcită.

Morală: Nici odată nu căuta să duci pe altul la peire și întotdeauna, îndreaptă-l pe calea cea bună. «Căci cine face altuia rău, pătimește și el la fel ca vulpea, care a pierdut pe epure.»

Ionel Demetrescu — Gălești.

Progresul Scoțian de după războiu

de Gheorghe V. LOHAN Prof. de Limba Engleză.

Priviri generale

Scoția e «Moldova» Insulelor Britanice.

E situată la nord de Anglia, pe o suprafață de aproximativ 49 mii km. p. și cu o populație de circa 10 milioane suletie.

Partea dela nord și nord vest numită «the Highlands», este un

teren muntos pitoresc, cu numeroase lacuri; partea dela sud însă, numită «the Lowlands», e un teren agricol foarte fertil, și bogat în tot felul de minerale. Industria pescăriei este foarte dezvoltată.

Întregul teritoriu e împărțit în 33 de districte, cari se conduc aproape separat.

Capitala Scoției este în «Edinburgh» (600,000 de locuitori), un oraș mare comercial și industrial, dar mai ales cultural; iar «Glasgow» (un milion de suletie), e al doilea oraș important al acestei provincii din Insulele Britanice.

Scoția a fost pentru multă vreme un stat separat, însă în anul 1603 se uni definitiv cu Anglia sub Regele James al VI-lea, care se sui și pe tronul Angliei sub titlul de James I.

Scoțianul.

Scoțianul e o fire bine dispusă, mereu vesel. Un om plin de viață. Tocmai în contrast cu firea serioasă a Englezului, din care cauză e foarte plăcut însuși En-

glezului. Are o minte cu vederi radicale asupra lucrurilor și timpului în care trăește. Pe drept sau nu, Scoțianul este caracterizat ca un tip al avarului.

Multe din obiceiurile și muzica Scoțianului sunt asemănătoare celorla din Moldova.

Literatura scoțiană e foarte bogată și plină de poezie. Mulți scriitorii scoțieni au un renume mondial.

Simboluri naționale.

Costumul național al Scoțianului este foarte pitoresc și mult iubit de Englezi, ca și de oricine îl vede.

Simbolurile naționale ale Scoțianului ar putea fi, acel instrument muzical ca un fel de cimpoi și numit «bagpipes», cum și acea fustă plisată numită «kilt» pe care o poartă bărbații în costum lor național. Ele aduc un suflu al țării chiar celor cari nu sunt Scoțieni. Te fac să te oprești și să te minunezi. Fiecare mărunț din costumul său, te face să stai curios în loc, să-l admiri și să te pună pe gînduri!..

Centura lui strînsă pe talie, tolba de blană ce-i atîrnă în față pe genunchii goi, și acea să-luioară mică cît un stilette ca la cavaleria de odinioară,—în locul istoricului iatagan scoțian,—cum și muzica lor mistică zisă din a-

cel curios cimpoi, sunt lucruri destul de uimitoare pentru un străin, cari să-i aducă din romanza și misterele Scoției, despre codrii întunecoși și munții cățaroși, despre loialitatea Scoțianului, și cauza lui pentru care a luptat atît și totuși a pierdut-o.

Avîntul Industrial.

În ultimii ani de după războiu, mari schimbări de progres au avut loc în Țara Scoțienilor.

Imediat la începutul războiului, mondial, toată inteligența și energia Scoției se devotă serviciului public.

În primii ani de după războiu, industria scoțiană se desvoltă

peste tot ceea ce a fost vr'odată, lucrîndu-se cu o mare febrilitate în a se face față necesităților engleze și celor ale Aliaților. Niciodată nu a fost un atît de mare flux de ordine, și niciodată nu a fost făcut atîta lucru excelent,—mai bun mai rapid, găsindu-se

Moș Nicolae

Destăinuire

de D. I. DOGARU

Ploaia de dimineață, începută ca o bură deasă și mărunță se preschimbă către miezul zilei într-un torent cu bulbuci. Adăpostul copacilor din pădure nu ne era de mare folos, căci într-un târziu ne trezirăm leocară de apă. Apa se scurgea în șiroaie printre crengile goale și în ropot înflorat se scuturau la pământ frunzele îngălbenite. Cădea seara pe nesimțite cu grabă, acoperind firea într-un vestmând ud de apă. Nici prin gând nu ne trecea să încercăm butuci tăiați, în bărci, ci ne chibzuirăm că mai bine ar fi să mânam peste noapte la o casă din cele ce sunt împrăștiate pe locurile acestea, până a doua zi când vom începe lucrul din nou. Ne-am încercat boclucurile în spate și pe întunecate, am pus pe apă casele lui moș Nicolae.

Băturăm în ușă. Din casă ne răspunde glasul moșului și până să ne scuturăm picioarele de noroi, moșul și răsări în tindă, cu mâna pe clanță.

— «Bată-vă norocul, să vă bată! Așa-i că v'a murat ploaia ca pe niște popândoci?»

Amârnîc noroc ați mai avut la tăiat lemne! Dar bine că ați nimerit pe coclaurile astea! Iacă-tă eu făcui focul la sobă: îmi spunea mie inima, că are să-mi cadă mosafiri.

În casă răbătea un miros ademenitor de gutui coapte, iar pe la icoane atârnau crenguțe îmbelșugate încovoiate, de greutatea boțurilor aurite. Căldura sobei ne desmorțea măduarele rebeșite de umezală.

— «V'o fo foame, gândesc eu...» și până să-i răspundem, moșul dispăru pe ușă în tindă și de-aici auzirăm pașii în camera de alături.

Alară noaptea căzuse greoiu, cu vânt despletit în șuer prin crengile goale de frunze. Streșniile casei storceau stropi mari ca niște lacrimi grele vărsate dureros. «Toamnă... mă gândii în mine și un fior rece din năuntru inimii, mă înfioră; nu-i departe și iarna...»

Ivan, omul meu de ajutor, își desbrăcase haina umedă aruncând-o pe sobă; apoi cu mișcări necugetate, dus pe gânduri își despletia ațele dela opinci. Într-un colț la mijlocul celorlalte o icoană de lemn înegrită de fumul anilor, proiecta în lumina săracioasă a lămpii, un Cristos răstignit mai trist decât în clipa fatală. Ochiul de geam era doar o pată neagră desvălind-ne o parte din întunecimea nopții. Ploua mereu cu belșug de apă revărsată pe scoarța pământului înșețat de arșița verii. Ploua acum când nu se simțea atâta nevoe și nu astă-vară când setea pârjolise iarba și semănăturile. Iartă-mă, Doamne, dacă am cutezat să judec orânduirea dumnezeieștilor Tale lapte!...

Firul cugetării mi se frânse la glasul lui moș Nicolae; venea de afară vorbind cu Vârtej, căinele lui credincios, rămas de pe vremea când avea turma de oi.

Prin aburii săltăreți ce se deslănau molatec, se vedea o mălmăgă aurie, turnată pe un fund de lemn.

— Iacă-tă v'am făcut o mălmăgă și cu o leacă de lapte căldicel și vă mai desmorții. Poliții și ospătați, că numai sete, cred, că nu vă este după atâta muncă.

Revărsarea ademenitoare a căldurii, ne atâță pofta, de par'că n'am fi mâncat o săptămână. Fără alte imbieri luarăm loc în

jurul strachinei cu lapte, îndemându-mă cu o lingură de lemn bogat scobită.

Cu fața către răsărit, unde erau icoanele, Ivan se închină înainte de masă. Pe lavița de lângă sobă moș Nicolae așternea câteva scoarțe și așeza o pernă îmbrăcată cu o fața nouă de cit.

— «Vă fac un «crivat» să vă hodiniți la noapte. Ne-ați erta că nu vă dau și prostie»; când trăia baba mă mai ducea și pe mine inima să mă fac câte ceva dar acum cu burlăcia asta nu-mi mai arde de «bagateluri».

Sințeam căldura mișcăndu-mi aprins sângele. Deoparte pe lavița moș Nicolae puflia a lene din lăleaua cu capac strălucitor de argint. Muțurimăm moșului pentru ospitalitate și ne pregăturăm de cuțare. Am sultat în lampă, rămânând în întunecec fiecare cu gândurile sale.

Afară vântul îngrozit de întunecimea nopții scutura violent copacii desbrăcați în goliciune toamnăteacă, lăcându-i să plângă nostalgic podoaba perdută.

— «Te-ai deprins cu singurătatea asta, moș Nicolae? rupsesi într-o vreme tăcerea.»

— «D'apoi cum gândesti d-ta? Cu ce nu se deprinde omul în viață? Că, doar, nu moare nimeni de urât! Murim de zile când s'a înfășurat funia la par dar de urât n'am auzit așa ceva. Vezi sunt oameni sortiți să pribegească, să nu prindă mușchii și să-și caute norocul în alte părți. Eu de mic am plecat din satul nostru de peste munții Făgărașului.»

Bunicul lui tata a fost căpitan în oastea Iancului. Am purces într-o toamnă cu oile la pășune în Dobrogea. Pe locurile acestea era Turcul. Am mutat târla din loc în loc până când după bătaia de la Pievna, când cu plecarea Turcilor, ne-au frânt jumătate din turmă ducând o cu ei. Am umblat pe la Cătarlez pe la Rosetti și în urmă ne-am pripășit pe grindul Chilie. Aici am dat peste loc bun de păstorit și am apucat vremuri când nimeni nu-ți cerea socoteală de ceva. Grinduri late cu iarba grasă, viață tihnă, iar iarna pe terreceri cu pastramă — de batal și vin fier.

Câte odată ne luam la luptă cu lupii — câte piei am tăbăcit, de mi-ar mai da D-zeu ani de trăit! Dar vezi d-ta necazurile sapă pe om adânc! De-ai fugi în gaură de șarpe ceasul rău tot te

găsește! Tocmai bătrânețele mi-au fost sorocite cu grea cumpănă. Nu s'aptea zni de atunci! Era înainte de Crăciun. Ne trezirăm cu — un zăpor strașnic după o vreme domoală de toamnă. Ne prinsese cu oile în sat. Gerul ascuțit acoperise Dunărea cu o coajă de gheață. În sat nu aveam nutreț pentru oi și nădăduiam ca să se mai întărească gheața pentru a trece oile pe deasupra. Văzând că gerul se întărește, iar Dunărea ținea — mă hotărîi să-mi trec turma în baltă.

Școlai de dimineață băteii și o pomirăm. Aveam o turmă de trei sute de oițe crescute de mâna mea.

Cunoștea vadul de trecut, dar cu toate acestea se putea să dăm peste ochiuri limpezi învăluite cu omăt.

Sufia un crivat ascuțit văjănd năvalnic printre malurile pustii. Eram pe la mijlocul Dunării, trecând pe gheață. Deodată auzii o tronitură scurtă și până să-mi dau seama jumătate din turmă pierise sub gheață. Strigai după ajutor, dar până să-mi vină mi se scufundă și restul oilor împreună cu un băiat care se afla în frunte.

Am crezut, atunci, că voi înnebuni de amărăciune; nu m'a prins somnul și masa săptămânii de-a rândul. Pe semne că nu mi a fost dat să mor de inimă rea.

Am zis și eu ca lov din Scripturi: «Domnul e dat, Domnul a luat; fie Numele Domnului bine-cuvântat». Numai că baba, de la întâmplarea asta, a damblagit și de supărare i s'a tras moartea.

Eu am fost mai tare. Bogăție avere, totul e nimica față de veșnicia vieții...

O tăcere grea se lăsa în toată casa. Ivan cuibărit pe cuptor slo-răia, suerător când pe gură, când pe nas. Se loia întorcându-se: îl frigea dogoreala sobei. Într-un târziu, un oltăd adânc născu din colțul unde era culcat moș Nicolae. Tăcui, știind că această durere răscolită, îl săpă pe bietul bătrân.

Afară o undă de vânt, poposită la gura băgeacului, suspină, prelungea, a jale. Numai streșniile casei picurau într-o bizară cadență stropii, ca niște ochi ce plângeau, în noaptea o tainică durere...

Adm. Căpitan. Ovid Constantinescu

tuși o tendință de creștere; și poate fi spus că, fiecare industrie din țară a beneficiat de pe urma producției crescând în anii din timpul războiului și de după războiu, prin metodele de îmbunătățire deja inaugurate.

Lucrătorul un tovarăș al patronului.

Din camaraderia Marei Război Mondial, s'au născut simțiminte mai nobile, *considerație și simpatie pentru lucrător din partea patronilor.* O mare parte din firmele de astăzi au înființat *cantine*, unde un dejun bun pentru un preț foarte modest, este procurat pentru cei cari vor să-

aiabă. Aceasta e de o mare valoare mai ales pe timpul umed și friguros. În unele fabrici, patronii permit un interval scurt de odihnă după amiază, când se servește lucrătorului *gratis* câte un *ceai*.

Alte instituții au numit *comitete dintre lucrători*, cari de cele mai multe ori sunt compuse dintr-un șef de echipă pentru fiecare departament. Ei se *intrunesc* cu directorii la intervale regulate, să discute problemele grele ce-l interesează, scoțând sugestii de folos. În acest mod, un *spirit de cooperare* e nutrit, și totul e astfel condus pentru a se simți că *interesele patronilor și ale lucrătorilor sunt una*.

Alt progres realizat în industrie e, că în multe instituții active importante se dă o *parte din profit lucrătorului*.

Lucru pentru cei demobilizați.

O *problemă importantă* atât în Scoția cât și în Anglia e aceea a *șomajului*. Sute de mii de muncitori încă au rămas fără de lucru din cauza fabricilor inactivitate după războiu.

Ca rezultat al războiului au luat ființă în Scoția două mari instituții industriale cu un caracter bine distinct.

«Lord Robert's Memorial Workshops» și «Blighty Industries»,

ambele dând de lucru celor mai multăși demobilizați.

«Memorial Workshops» a luat ființă în Anglia, dar a ajuns să aibă astăzi branșe în multe districte din Scoția. Scopul urmărit de directori a fost să atragă pe oricare interesat, procurând *mașini speciale* cari să poată fi conduse ușor de invalizi.

«Blighty Industries», fabrică cu secții de deslăcere în diferite localități din Scoția, țesături scoțiene, coverluri, covoare și multe fabricate de lână. Numai invalizii serios mutilați, cum și familiile lor, sunt angajați în producerea și vânzarea acestor țesături naționale, precum și la acele răs-

boaie de țesut automat, *construite special pentru acești lucrători* Țesăturile naționale scoțiene sunt foarte atractive, constituind o bună vânzare, astfel că schema acestei instituții e sănătoasă din punct de vedere financiar, procurând și lucrătorilor un venit însemnat.

Bineînțeles că toți acești muncitori, invalizi de războiu din marină, armată, și aviație, au și pensii în proporție cu gradul invalidității lor. Și se speră a se putea extinde schema astfel, încât să se poată procura de lucru pentru tot invalidul fără ocupație.

Mihail Gh. Bălan-Buzeni.

Să se facă dreptate

|||||

Zilele acestea s'a ținut Congresul Național al Bisericii noastre ortodoxe române. Cu acest prilej s'au dat la iveală lucruri pe cari numai le bănuiam. D-l Profesor Silviu Dragomir, în magistrala-i cuvântare, pe care dorim s'o vedem publicată, a desvăluit fapte cari pun pe gânduri pe orice bun român ortodox.

Biserica ortodoxă, la sânul căreia s'a născut și crescut neamul nostru românesc, este ignorată de guvernanți. Cele ce s'au discutat în congres sunt edificatoare în această privință. Și dacă nimeni nu destăinuia aceste lucruri, totuș pietrele trebuiau să strige nedreptatea ce s'a făcut și se face Bisericii noastre.

S'a făcut concordat, acordându-se o mulțime de privilegii uniților; ni s'a luat ministerul cultelor, pe motiv de economii bugetare, deși se face atâta risipă în alte părți dându-se leafă de milioane anual unei singure persoane.

S'a spus, iar ca motiv, că un asemenea minister nu există în alte țări. Și dacă nu există, acesta este motiv? Oare tot ce este strein e bun pentru sufletul nostru? Am

ajuns numai să copiem ce e la alții?

S'au dat subvenții cultelor minoritare mult mai mult decât s'ar fi cuvenit după numărul credincioșilor. De ce? Banul nostru, câștigat cu trudă, cu sudori, dela atâți săraci, cari n'au ce mânca și trăiesc în case grajduri să hrănească pe dușmanii noștri?

Se urmărește sistematic nimirirea de funcționari de o anumită confesiune în diferite posturi. Cum pentru unii totul?

Preoții catolici, într'un oraș, opresc pe cei ortodoksi să intre în cimitir și să înalțe rugăciuni pentru soldații ortodoksi îngropați alături de cei de alte confesii. De ce? De unde această putere? Nici în mormânt nu suntem lăsați în pace? Câți ortodoksi n'au pierit pentru înfăptuirea idealului nostru național? Nu se teme nimeni de blestemul lor?

Nu. Așa nu pot merge lucrurile. Așa nu se zidește un stat. Noi vrem pace, liniște, ca să putem munci cu drag pentru cimentarea unității sfințite a întregului neam.

Vrem dreptate pentru toții D. D. Achimescu.

Din viața animalelor

Istoricul Calului

de I. Gh. Lucescu.

Cea mai nobilă cucerire pe care omul a făcut-o vreodată, este a acestui animal mândru și impetuos, care împărțește cu el ostenelele răsboiului și gloria bățărilor.

Tot așa de îndrăzneț ca și stăpânul său, calul vede pericolul și-l înfruntă, tresare la sgomotul armelor, el îl iubește și caută și se însufletește de aceiași căldură, împărțându-și și plăcerile sale: la vânătoare, la jocuri de curse, el strălucește, scânteiază; dar docil pe cât de curajos, el nu se lasă dus de avântul său, știe să-și stăpânească mișcărilor sale, nu numai că se îndoaie sub mâna celui ce-l conduce, dar pare că-i consultă dorințele sale, ascultând totdeauna de impresiunile ce le primește, se grăbește, se moderează, sau se oprește. Nu se mișcă decât pentru a satisface.

E o creatură, care renunță la ființa sa, pentru a nu exista, decât prin voința inimii altuia, voința pe care el știe chiar s'o ghicească, pe care prin excitarea și precizia mișcărilor sale o exprimă și o execută; care simte cât i se datorește și nu dă decât i se cere. Se supune fără împotrivire, nu refuză nimic, stăruie din toate puterile sale, se străduiește și chiar moare pentru a le asculta mai bine.

Iată calul! a cărui talente sau desvoltat, căruia arta i-a perfecționat calitățile naturale, și care de la început a fost îngrijit și exersat pentru serviciul omului.

Astfel se exprimă marele învățat Buffon despre cal. O apreciere mai justă, nu se poate. Prin minunatele sale însușiri din cele mai vechi timpuri, a fost cel mai prețios tovarăș al omului în

lupta grea pentru civilizație. Numai sub pașii lui distanțele s'au micșorat și oamenii s'au apropiat, numai în urma lui sălbătăcia a dispărut și numai cu el civilizația a înaintat.

Dacă azi, lumea s'ar putea dispensa în parte de serviciile lui, să ne gândim, că mijloacele actuale de transport nu sunt decât de dată recentă, și chiar în fața perfecțiunii lor, calul a rămas și va rămâne «gândul omului», căci atât de bine este adoptat trebuințelor lor, cum nu poate fi nici o mașină.

Domesticirea. Când a putut omul face cucerirea acestui nobil și folositor animal? Nimic precis nu putem ști. Se pare că întâi s'ar fi cunoscut în Asia-Centrală și în urmă s'ar fi cunoscut și răspândit de acolo către Extremul Orient.

Chinezii, s'au servit de el cu 2000 de ani înaintea erei noastre. Egiptenii, Persianii, Indianii nu-l cunosc decât de pe la începutul timpurilor istorice.

Evreii n'aură cai decât în timpul lui David și Solomon. Patriarhii n'aură decât asini, câini și oi. Poate l'au adus din Palestina la întorcerea lor în Egipt. Legenda spune că Neptun (zeul mărilor) a făcut calul cadou Atenienilor. În vechime calul a fost întrebuințat mai ales pentru război. Se zice că arta de a-l încăleca, a fost inventată de Sciți. Când Grecii, au văzut pentru prima dată, pe Sciți călări în Tracia, s'au înfricoșat grozav crezând că, omul și animalul, nu formau decât un singur trup.

De altfel aceiași impresie aură și Mexicanii când văzură pe Portugheji năvălind asupra lor.

Atrag orașele

Nu rar se poate vedea pe străzile Capitalei sau a altor orașe, oameni vagabondând fără nici un rost care au părăsit satele cu viața liniștită venind cu gândul de a-și face o situație mai fericită, de a avea totul deagata cu prea puțină muncă în creștină greșită că vor găsi cuiburi de bogăție de unde să se poată adapa și ei. Ogoarele stau pârloage părăsite de iepurii se ascund în tihnă, iar acei care trebuie să le muncească stau și stărcesc după slujbe pe la orașe; fug de munca întăritoare și de aerul sănătos al câmpului și se cuibăresc în niște maghernite infecte unde nu te înduri nici animalele să le bagă. Sărăcia, dacă e sărăcie în toate părțile se arată la fel, la sate ca și la orașe și se învinge numai prin muncă și economie. Munca stăruitoare și continuă poate birui nevoile, aduce mulțumire și trai liniștit pe când umblatul pe drumuri fără nici un rost deșteaptă în om patimi și gânduri negre.

Lucru încă și mai rușinos, unii au vândut pământul cu care au fost improprietățiți după Războiu iar acum hoinăresc fără nici o treabă pe la orașe sau intră slugi pe la streini. Să nu ne atragă orașele cu case mari și frumoase, — căci sunt veninoase, cuiburi de lenevie și străcăciune —, ci câmpul mănosc și «plăvanii de la jug» cu care vom putea birui nevoile. Avem pământ, fiecare colțșor trebuie muncit cu îngrijire și trageră de inimă. În alte țări oamenii fură pământul de la valorile furioase ale mării prin indignare ca în Olanda sau îl cară cu sacul ca în ținuturile Carnioliei, alcătuite din piatră de var unde nu crește nimic, numai pentru ca să-l munciască și să-l poată hrăni. Nu mai vorbim de chinezi care din spirit de economie și din marea trebuință pentru că sunt deși, fac casa în mal ca să nu ocupe locul bun pentru muncă iar deasupra ară și seamănă. Nu știm să ne prețuim avutul așa după cum ar trebui. Mai mult de cât atâta, unii părăsesc frumosa noastră țară — amăgiți de oameni fără conștiință — pentru a se duce prin America sau alte locuri și la urmă se reîntorc lipiți pământului de săraci.

De bunul nostru trai și de starea de înflorire atârna prosperitatea țării. Să ne ținem de glia strămoșească, să judecăm lucrurile bine, nu să hoinărim pe drumuri prin orașe. Marele Stat Major a dat o înștiințare — demnă de altfel de imitat de oricare altă instituție — «că oamenii din provincie care au interese să nu mai vină ei personal, ci să trimită petițiile prin poșta și se vor rezolva». În modul acesta scutește pe om de cheltuiala drumului, pierderea zilei de lucru de acasă, precum alte necazuri și nici nu încredințăm pe diferiți funcționari de la datoria lor, umblând din birou în birou până ce nimereste la cel în drept. Prin poșta petiția ajunge repede unde trebuie și e rezolvată numai decât. Zilele de muncă trebuesc prețuite, un proverb

englezesc spune «că timpul este bani» deci oricărui moment să-i dăm o bună înțelegere.

Unii tineri au terminat armata; să plece în sat la casele lor nu să rămână derbedei pe la orașe, să se umple de tot felul de boli, iar la urmă să-și pună capăt vieții în mod mișeleșc. — după cum se întâmplă câte odată din cauza nesocotinței —, ci să se întoarcă voloși la vetrele lor, să arate și celor de acasă lucrurile bune și folositoare învățate în armată să lucreze cu dragoste pământul, fiind tot odată și buni români. Să nu se lase amăgiți de promisiunile deșarte iar urechea să nu se aplece către zizaniile din afară. Munca stăruitoare și cinstită ne aduce fericirea.

Un Imperat al Franței, Napoleon I, a spus că pentru a putea cuprinde toată lumea îi trebuie trei lucruri: bani, bani și iar bani. Nouă, pentru a avea tot ce dorim ne trebuie tot trei lucruri: muncă, muncă și iar muncă cinstită,

MIHAI IANCU

Patima jocurilor de noroc

Se știe, că, o dispoziție a ministerului Muncii, a hotărât, ca în comunele rurale, cărciumele să fie închise în zile de sărbători și Duminică, cu asta aplicându-se legea repausului duminical. Dar cu durere, în locul «petrecerilor» și care se făceau în... localul bursei rurale, sau mai bine zis în clubul rural, petreceri făcute deseori cu... cinste (deși se necinstește), o nouă boală, o patimă mai bine zis i-a luat locul și care sunt jocurile de noroc, numite popici, un fel de biliard.

O halima întreagă compusă din tot felul de lume fără multă ocupație, pierzându-și timpul sub motiv că se distrează.

Această patimă desigur numărându-se printre patimile jocurilor de cărți, a beției etc. nouă mără din ce în ce noi... aderanți. E o patimă care bântue cu furie, lăcând și lășând victime pe teren. Ceia ce însă e mai dureros în această meserie, vedem cei mai mulți oameni lipsiți, se «distrează» la aceste jocuri, tocmai acei care ar putea întrebunța banul pierdut, pentru multele nevoi din familie.

Ei uită că-și pierd și timpul și banii și sănătatea, iar zgometul și gălăgia produsă, deseori stricând liniștea vecinilor. Bietele victime, ghiarele acestei patimi și-au înfipt adânc, fără însă de a-i slăbi.

La locurile, unde se fac jocurile de noroc, veșnic e zarvă nemaipomenită (un fel de turnul Babel), iar vecinii, nu mai găsesc liniștea. Urlete, țipete, răsete, certuri, batjocuri se aud într'una. În fine o halandală drăcească.

Ceia ce câștigă într-o săptămână, se dă într-o zi, într'un ceas ori mai puțin. Nevărstnici, servitori, lăcăși și chiar slujbași ai satelor sunt membri deseori ai acestor adunări. Aceștia sunt acei, ce nu vor, să se dea la muncă cinștită. Aceștia uită, că în casa lor soția și copiii așteaptă «mare și multă milă», așteaptă îmbrăcămintea, hrană, în timp ce ei pierd câștigul muncii lor.

Mai este nevoie de o dispoziție a Ministerului Muncii, dar mai bine o lege cu pedepse aspre prin care să le vină de hac, acestor pătimăși făcându-se ca'n Danemarca: cel ce calcă legea este obligat de a sădi și îngriji, mai mulți pomi, de pe marginea drumurilor.

Aceasta fiind spre binele și folosul lor.

Mihail Gh. Bălan-Buzeni.

Intreaga muncă a țării a fost organizată în vederea celei mai mari posibilități de eficacitate, rezultatele obținute fiind remarcabile.

E bine știut că una din cele mai mari neînțelegeri în calea progresului din industrie, constă în fricția dintre capital și muncă; iar tot ceea ce ajută pentru a scăpa de această fricțiune, mărește producția și calitatea lucrului făcut, mărește încrederea patronului cum și plasamentele publice, pregătind astfel calea pentru o mai mare desvoltare în viitor.

Condițiile s'au schimbat astăzi.

In anii din urmă însă, condițiile s'au schimbat mult. Industria a trecut și încă trece prin timpuri grele. Vechile piețe europene sunt încă aproape închise pentru Marea Britanie din cauza sărăciei din Europa, condițiilor anormale și schimbului, fiind astfel greu să se găsească noi debuseuri de deslăcere. Rezultatul e că, un mare număr de tot felul de mori și de fabrici au lucrat și încă mai lucrează un număr mic de ore. Dar, deși industria nu a recăștigat poziția ei de dinainte de războiu, este to-

Prima perioadă a Pedagogiei după Iisus Hristos

Educațiunea în primele secole ale erei creștine

Creștinismul, prin noile lui învățături și prin morală sa curată și înaltă, a dat o nouă bază educației. Nimic și nimeni nu scapă acestui Dumnezeu, Puternic și drept, care vede totul și pătrunde în toate conștiințele. Vechei reguli păgâne: «ceace este folositor este îngăduit», creștinismul substituie o idee morală superioară: «ceace este drept trebuie să se facă».

Iisus Hristos, vestind vechiul drept, învață pe oameni că toți pot deveni fiii ai lui Dumnezeu. Morală lui Hristos nu se adresează unei caste, ci umanității întregi. Scopul arătat de Mântuitorul în Sf. Evanghelie după Matei (Cap. V. vers 48): «Drept aceea fiiți desăvârșiți, după cum Tatăl vostru cel ceresc este desăvârșit», este propus tuturor. După cum zicea sf. Apostol Pavel: «Nu este ludeu, nici Elin, nu este rob nici stăpân de sine, nu este parte bărbătească și parte femească; căci voi toți unul sunteți în Iisus Hristos». (Galateni, cap. III vers. 28), sclavii devin frații stăpânilor lor, femeia devine tovarăsa, egală omului, iar împărăția cerurilor aparține copiilor. Familia are un rol din ce în ce mai însemnat de îndeplinit. Unirea soților este declarată de nedesfăcut: o singură femeie unui singur bărbat și pentru totdeauna. Egala omului în ordinul moral, deși inferioară lui în drept, femeia este ridicată din condițiunea de sclavă și poate pune, în folosul familiei și al obștei, toate bogățiile inimii și sufletului său. Sf. Apostoli au lucrat în același spirit ca și Mântuitorul. Învățătura lor era așa fel că înlesnea propoveduirea noilor doctrine.

pe credincioși la virtuțile legii. Încă din primul secol, aceste cateheze existau la Efes, la Smirna. Se găsește la Edesa și Antiohia, la Ierusalim, la Alexandria; aceasta, din urmă, a fost foarte celebră. Se învața religia și toate științele cunoscute atunci mai ales astronomia și matematicile. Origen a fost profesorul cel mai renumit din școala Alexandrină.

Dar îndată ce creștinismul deveni religione de stat și poporul fu constrâns să adopte noua doctrină, școlile catehetice decăzură și dispărură curând. De la al II-lea la al V-lea sec. Părinții Bisericii fură maștrii educațiunii creștine. Trebuie să citim pe Tertulian care a încurajat cultura literară, necesară raporturilor cu oamenii și fără de care învățăturile sfinte sunt cu nepuțință; Grigorie de Nazianz, prietenul literaturii grecești zicea că, învățăturile sfinte și cultura literară împreună cu știința creștină sunt primele dinte bunuri. Aceste le disprețuiesc nu sunt decât oameni grosolani, cari spre a nu roși de prostia lor — ar vrea ca toată lumea să fie ca ei». «Sf. Vasile» este autorul operei: «Omilia» către tinerii asupra folosului celei din cer și al celei din lume. Sf. Ieronim dă sfaturi excelente asupra educației fetelor.

Fata trebuie să fie modestă, serioasă plăcându-i mai mult conștiința (adică virtutea sufletului) — nota traducătorului — de cât cele din afară poate, putând astfel să se împotrivescă ispitelor lumii. Dar cade curând într'un ascetism nefolositor și ridicul când spre a stăpâni corpul poruncește Paulei: «să mănânce astfel ca să-i fie întotdeauna foame», spre a combate sensibilitatea și imaginația «să nu audă nici o dată instrumente muzicale». Sf. Ieronim se teme mai ales de trândăvia fetei. Spre a o ocupa, el alterna lectura Bibliei, rugăciunea și lucrările

gospodăriei. Un alt părinte bisericesc, Sf. Ioan Chrisostom Episcop de Constantinopol însemnat pentru că a amintit părinților despre datorile lor către fiii lor, a insistat asupra primei educațiuni și pentru că a pronunțat laudă institutorului, astfel: «Se stimează un mare sculptor, un mare pictor, dar ce i arta lor alături de acel ce lucrează nu pe marmoră sau pe pânză, ci asupra sufletelor? «După douăzeci de ani trecuți asupra ideilor păgâne, Sf. Augustin episcopul Hiponiei din Numidia, revine din influența unei mame creștine, devotată și bună la religiunea copilăriei sale, aruncă autorii profani — părându-i rău că și-a trecut timpul în studii pe care mulți nu le-au cunoscut».

Reintrat în biserică, Sf. Augustin arse ceace adora, condamna operele întregi ale Grecilor și ale Romanilor și unit cu ceilalți părinți ai Bisericii și cu scriitorii creștini, înlocuiește autorii păgâni, printr'o literatură religioasă, proprie a forma sufletelor, fără a compromite credința și obiceiurile.

Nu se putea de altfel fonda școlii catehetice decât în centrele cele mai populate și totuși era nevoie peste tot. Sf. Ioan Chrisostom însărcină atunci pe călugării de a deschide în mănăstiri și a da copiilor o educațiune creștină. Spre a forma personalul de învățat, Biserica a creat încă din sec. al IV-lea seminarii destinate exclusiv a pregăti pe profesori și preoți.

În sfârșit institui școli numite episcopale, asemenea școlii de catedrale sau domuri (Domschalen). Este de amintit și de școlile parohiale, organizate de conciliul din Vaison (229) care recomandă preoților să deschidă clase rurale în presbiter, (adică la biserică, nota traducătorului), spre a se pregăti succesori și de a forma cititori cari ar putea să fie preoți, mai târziu.

Traducere din «Istoria Educațiunii și a Instrucțiunii» scrisă de Francois Guex, profesor de pedagogie la Universitatea din Lousanne).

N. C. Munteanu Muntarg

APEL CREȘTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe” din Cerdac-Slănicul-Moldovei

«Cultura» Poporului s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar și prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au srijnit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceea noi avem încredere în dărnicia cititorilor noștri. Creștinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliți către cei cu dare de mână și cu inimă creștinească să-i ajute a și refacă Biserica distrusă de furia războiului trecut. «Cultura Poporului», și prin ea cititorii, nu pot rămâne stăna de peatră la strigătul îndușosător al credincioșilor. Suma din urmă

vor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei și de aceea deschidem o colecție în coloanele gazetei. Ceace nu poate face statul pentru Slăniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la București, cu mențiunea: «Pentru Biserica Sf. Gheorghe din Slănic». Numele și suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice și creștinești ale cititorilor noștri. Să ne ajute Dumnezeu să srijnim cu spor începutul încercării noastre creștinești. Fie Dumnezeu cu noi.

Suma din urmă
Mihail, Virginia și Sorinel Popovici, Șc. Primară de stat Or. Gheorgheni Jud. Ciuc 300
Total Lei 3381

La Munte

Cântând doina, oițelor.

STANȚE

Părintelui Arhimandrit Julius Scriban

Ion Luca

*Pe geana vremii se coboară
O frunză galbenă de ceară*

*Și ceru-adoarme — în fântână
Purtând un fir de-argint în mână*

*Iar în chilile cu Sfinți
Asefii 'ngână rugi fierbinți*

*Și candelă, din abele altare
Bat în tăcerea nopții osanale*

*Din geana lunii sar scântei
Și apa cântă 'n unda ei.*

Raze de lumină

de Th. I. ZAHARIA
Băduleasa-Teleorman

De dragul celor interesați, hai să zicem, că beția nu e răul cel mai mare din lume, însă nu vom renunța în nici un caz la afirmarea cu putere: că «beția este un rău foarte mare».

Spusa aceasta, însă nu e cine știe ce: însuși bețivul știe aceasta și tot așa și negustorul de băuturi.

Alta e treaba cea mare: a-l face pe cel patimas de băuturi să nu se mai imbețe iar pe negustor să vândă băuturi naturale și nici într'un caz celui pe care-l vede că bea din patimă, sau mai mult decât cere setea, ori nevoia de hrană a trupului.

În ziare se văd reclame anunțatoare de leacuri contra beției. Organele legislative fac legi, împotriva negustorilor de băuturi falsificate.

Noi însă, urmărind tot ce se petrece în lume și în țara noastră, pentru binele omului și al societății, spunem că, cel mai bun leac contra beției, nu e, decât Domnul Christos și sf. Evanghelie.

El, pe cel care-și sâdește vie, îl călăuzește și la săpatul și culsul ei, cât și la cana sau ceul butoiului, și-l învață să bea puțin și cât e de trebuință; — iar pe negustor, îl povățuiește a nu se ridica pe ruina altuia ci: socotind frate pe orice om, cu care alcătuim un singur corp, — omenirea — să-l ferească chiar de a-și face rău, căci după cum un singur deget aduce suferința întregului corp, tot așa, un sin-

gur vițios aduce paguba întregii societăți, Bețivul, nu numai că nu-și poate duce trupul său, dar împiedică cărare și îngreunază și viața altora.

Și apoi «ce ție nu-ți place, nici altuia să nu faci!»

Dacă, tu, negustor nu vrei să fii otrăvit de băutura, sau săraci de beție, de ce cauți să imbeți pe altui?

Iată însă că pe ici, colo, se vede însă așa ceva.

N vestește, mai ales «Lumina Satelor și Cultura Poporului», fapte pe care le numim raze de lumină sfântă: cărciumari cari părădesc cărciuma și bețivii reauși la viață cumpătată.

Chiar noi înșine, am văzut așa ceva! Iată nu aiurea, ci în satul nostru. Dăm mulțumită lui Dumnezeu că scade beția. La o populație de peste 200 de locuitori, — cărciumari — 3 — abia își duc negustoria de azi pe mâine. Închid de vreme, stau singuri la tafaș cu 5-6 nenorociți, ce au mai rămas pradă acestei patimi.

Învățătorii la școală — în Duminiți și sărbători —, la șezători: preotul în biserică și alături de învățătorii la adunări de popor, au lăudat beția și nici n'au stat vreodată, să bea — în cărciumă — sau să se imbețe la petreceri în casele sătenilor care-și dau tot ce câștigă, pe buruiana satanei — pe băutura.

Aici, școala și biserică, de mult timp (15-20 de ani) sunt în slujba Domnului Hristos — și a binelui.

INFORMAȚII

Din Tară

Mare Congres al învățătorilor. În zilele de 5-6-7 și 8 Decembrie a. c., va avea loc la București un mare congres al învățătorilor și profesorilor din întreaga țară. În acest timp de patru zile, cât va ține congresul, toate școlile vor fi închise.

SUPRIMAREA TIMBRE-LOR Incepând dela 1 Ianuarie, se suprimă timbrele de ajutor la corespondență și telegrame. În schimb frâncarea corespondențelor se va face cu timbre de 6 lei, în loc de 5 lei cum era până acum.

Pe anul 1930, regia autonomă P. T. T., va plăti ministerului sănătății în patru rate trimestriale o sumă de bani egală cu produsul taxelor de asistență socială.

Această subvenție se va spori pe fiecare din anii următori cu un procent de 1 la sută, calculat la suma de bază, reprezentând consumul timbreelor de asistență socială pe anul 1929.

Aniversarea Fidacului. Joi 28 Noembrie a. c., s'au împlinit zece ani, de când s'a fondat la Paris «Federația interaliată a foștilor luptători». (F. I. D. A. C.) care are de scop de a menține legăturile de camaraderie și prietenie din război și de-a consolida pacea.

Pentru sărbătorirea acestei zile s'a depus o coroană pe mormântul eroiului necunoscut din Parcul «Carol», la orele 4 după masă; iar în celelalte țări aliate tot așa s'a sărbătorit această zi. La orele 9 seara, a avut loc o ședință festivă la fundația «Carol» sub preșdenția M. S. Regina Maria.

Răspunsul D-lui Copuz. Din cauză că cel care trebuia să ne aducă articolul P. S. Arhim. Scriban la redacție, n'a sosit, până la paginația ziarului, rămâne ca răspunsul să apară în numărul de săptămâna viitoare.

Sărbătoare. La Biserica Albaneză din Capitala țării noastre, s'a săvârșit un tedeum pentru poporul albanez, amintind liberarea Albaniei.

Au vorbit P. S. Arhim. Scriban evidențind mai mult sacrificiile acestui popor până la independența Albaniei. A mai vorbit și D-na Smara, în calitate de preșidentă a femeilor Albaneze și despre marea Regelui Zogu I al Albaniei.

Mauriciu Blank. — Marele bancher Mauriciu Blank a murit. În mormântarea s'a făcut la Otopeni lângă București. De iață au fost toate autoritățile, deoarece Mauriciu Blank a jucat un rol foarte important în chestiunile bancare din România.

Din Străinătate

Georges Clemenceau. — A murit marele om de stat francez, Georges Clemenceau. După dorința sa a avut o înmormântare foarte simplă. A fost dus în toată noaptea pe o ploaie mare în pădurea sa, și acolo a fost îngropat.

Nu s'a dat voie la nimeni să poată petrece pe răposat, decât familia. Sicriul a fost îngropat vertical, căci așa a fost dorința răposatului «Chiar după moarte să fie în picioare».

Mare nenorocire. — Într'un aeroplan, care zbura la o înălțime de 800 metri, cu viteză de

175 km. pe oră, s'a săvârșit o cununie, care urma să se săvârșască cu coborârea tinerilor soți și a celor 12 oaspeți cu ajutorul parașutei.

Mireasa a sărit cea dintâi, dar din cauză că parașuta nu s'a deslăcut, ea s'a prăbușit dela 300 metri și a rămas moartă pe loc. Mirele a avut aceeași soartă.

Se înțelege că ceilalți au renunțat la coborârea cu parașuta.

Bibliografii

Almanahul Poporului, ilustrat pe anul 1930, întocmit de Ieremie Nichita, Preț 40 lei. Are 224 de pagini, cu subiecte diferite, de o importanță deosebită.

De cerut, Autorului: Ieremie Nichita, Piața Dacia Nr. 6, Cernăuți.

Despre îndatoririle bărbatilor, traducere de P. Musoiu. Are 87 pagini, preț 40 lei. De cerut, dela Biblioteca Revistei Idei, Str. Fluierului 28, București.

„Engleza pentru Toți”

— de — GHEORGHE V. LOHAN
Profesor de limba Engleză

Preț 130 lei

Toate regulile gramaticale expuse într'o formă ușor și repede această limbă. La librării sau la redacția ziarului nostru. Se poate trimite la domiciliu, trimițându-se costul, împreună cu spesele de transport, prin mandat postal.

În noaptea de anul nou și Un mic Viteaz piese de teatru de Serafim Ionescu, 91 de pagini, 27 lei. Aceste piese de teatru sânt foarte nimerite pentru sărbătorile Crăciunului, cuprinzând toate obiceiurile dela Crăciun și Anul nou. De cerut la librării.

De același autor; Suflete alse, piesă de teatru.

Unirea, Plevna și Dacia, teatru istoric.

Ștefan Vodă, teatru 3 acte; **Orfana; Isprava; Negustorii noștri; Bunicii și nepoții; Cercetașul; Aniversarea școlii; Sângele apă nu se face; Limanul mântuirii; Așa va fi odată; Păcatul; Nunta neamului; În noaptea de anul nou; Un mic Viteaz; Voluntara; Moș Crăciun.** Aceste cărți de teatru se pot cumpăra de la librării.

A apărut broșura a doua din «VIEȚA ÎN AMERICA» de GHEORGHE V. LOHAN intitulată «Zgărie Norii Americani»

Preț 6 lei. Se poate procura dela chioscurile de ziare, librării, și la Ziarul nostru, trimițându-se costul prin mandat postal, împreună cu cheltuielile de transport.

Cetiți și

răspândiți

„Cultura Poporului”

— va urma —

(Continuarea foiletonului din pag. III-a)

Educația în Scoția.

Scoția, ca și restul Insulelor Britanice, e o provincie cu un număr de analfabeți aproape inexistent. În anul 1920 era, pentru cei cari au pus degetul sa semneze actul de căsătorie, un procent de 0.4 pentru femei și de 0.4 pentru bărbați; în timp ce pentru Anglia și Țara Galilor procentul era respectiv de 1.0 și 0.8. Procentul analfabeților pe anii 1901-1910 era de 1.6 în Scoția și de 1.8 pentru Anglia și Țara Galilor. Astăzi sunt a-

proape un milion de școlari în școlile elementare și superioare din Scoția.

Universitățile scoțiene.

Educația superioară e formată de patru universități fondate prin secolul al XV-lea; și anume, universitățile din «St. Andrew», «Aberdeen», «Glasgow» și «Edinburgh».

«Edinburgh»-ul e orașul culturii, în timp ce «Glasgow»-ul e un oraș mare comercial.

Universitatea din Edinburgh a fost înființată în anul 1582 sub Regele James VI al Scoției. E o instituție cu un mare renume

mondial, din care au ieșit multe simonții europene, americane și japoneze. Rezultatele educației serioase scoțiene pot fi văzute în acele genii literare și mari oameni de afaceri pe cari i-a produs în cei vr'o 350 de ani de existență a acestui for de cultura din Scoția, și cu cari frumoasa literatură scoțiană se fălește astăzi.

Cursurile variate ale acestei universități sunt urmate de studenți aproape din toate țerile lumii. Studenții selecționați din China, Japonia, India, Australia, Europa și America, se adună aici pentru a se adăpa la cultura și educația scoțiană, ca apoi să o

ducă în diferite țeri din cari provin. Seriozitatea instituției poate fi avută cunoscând din erudiții profesori ai acestei universități. Astfel este profesorul S. J. Nicholson — marele economist, H. Grierson — marele critic shakespearean, matematicianul E. Whittaker, și Sir R. Lodge — marele istoric.

Românii la universitățile scoțiene.

România a fost de curând reprezentată printr'un basarabean, dl. Victor Em. BUDEANU, M. A. B. Șc. Com., care își luă titlurile academice de «Magistru în Științe Economice» și «Licențiat în

Științele Comerciale» ale Universității din Edinburgh. Este unui dintre studenții care, cu mijloacele sale modeste și sprijinul acordat de Țară aproape inexistent, a reușit datorită sârguinței și perseverenței sale să-și câștige niște titluri academice pe cari le posedă pușini nu numai la noi în țară, dar chiar în țările mari și civilizate. Conferințele sale despre România ținute în acest inalt for scoțian, au fost o frumoasă propagandă românească. Domnul Budeanu, înainte de a se întoarce în Țară și să ocupe un loc în Ministerul nostru de Afaceri Străine, s'a căsătorit cu o Scoțiancă, literată, precum și o mare admiratoare a României.

Un alt român, care își luă în anul 1922 titlul de Inginer, tot la această universitate, e dl. Vintilă GEORGESCU, astăzi funcționar superior la R. M. S.

Aceștia sunt primii Români cu titluri academice obținute în universitățile scoțiene.

Progresul Educației.

Dar progresul în Scoția, ca în multe alte țeri mari civilizate, s'a întins mai ales asupra universităților; unde, necesitățile moderne au impus înființarea de noi cursuri de specializare, pentru diferite ramuri de activități nouă, ce nu erau nici măcar bănuite odinioară.

Celebra universitate scoțiană din Edinburgh a înființat de curând câteva cursuri nouă organizate pe principii practice, acordând noi titluri academice. La începutul anului 1919 s'a înființat o catedră pentru cursuri superioare de contabilitate și comerț cum și o catedră pentru cursuri de organizația industriei și comerțului, — cari duc la acordarea unei licențe de contabilitate. Celelalte cursuri cerute pentru noul titlu academic de «Bachelor of Commerce» (B. Com.), — pe lângă cele citate mai sus — erau deja predate în Universitate. La